

Pseudo-scorpionen

Beste imker vrienden,

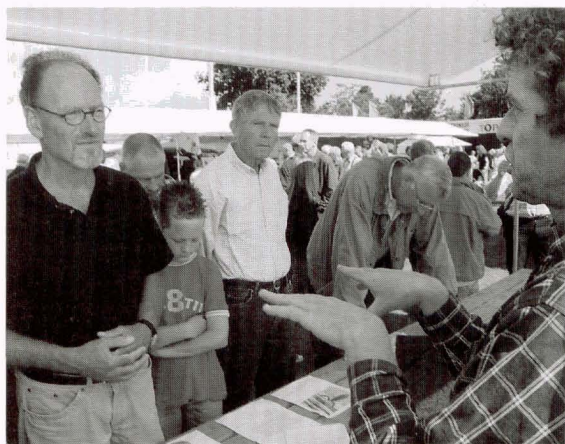
In mei 2004 heb ik pseudo-scorpionen van de soort *Pselaphochernes* losgelaten in mijn bijenkasten. Sindsdien doe ik niets meer aan varroabestrijding; dat wordt namelijk gedaan door mijn pseudo-scorpionen. De pseudoscorpioen *Pselaphochernes* is een spinachtig diertje dat een uitstekende predator blijkt te zijn en goed als bio-bestrijder tegen de varroamijt ingezet kan worden en wel om de volgende redenen:

1. Dat ik zes kerngezonde bijenvolken heb (eenieder is welkom om ze te bezichtigen).

2. Dat er een landelijke proef gaande is waarbij een aantal imkers meedoet onder meer via het imkerforum (www.imkerforum.nl). De reacties, onder meer die van

336
Cees van Holland, zijn bijna allemaal hetzelfde. Met pseudoscorpioen behandelde kasten hebben weinig varroamijten. Eergisteren kreeg ik nog een miltje van Eddy Geurtsen uit Hengelo. Hij schreef 'Wat viel me op? Er lagen maar een paar mijten onder, maar ik moest ze letterlijk met de loep zoeken! Er zaten inderdaad leeggezogen mijtenresten bij. Het lijkt dus dat de pseudo-scorpionen hun werk doen...'. Dezelfde geluiden van onder meer Garrit Kelholt uit Kinderdijk die vorig jaar als eerste aan de proef meedeed. Hij heeft mij verteld dat hij dit najaar niets tegen de varroamijt gaat ondernemen. Mirjam Goudriaan, die twee korven heeft staan op het Archeon idem dito. Harmen van der Ende uit Terschelling heeft zelf een proef op touw gezet. Hij gaat door met een viertal kasten niet meer te behandelen met wat dan ook. Een andere imker uit Terschelling, Willem van Leeuwen, belde mij onlangs op met de mededeling dat het imkeren weer hetzelfde is als vroeger. Jeroen Brandt, dephouder van het Bijenhuis Wageningen (subvereniging Rotterdam), wilde eigenlijk al zijn volken tegelijk behandelen. Dit heb ik hem destijds afgeraden omdat het om een proef ging. Hij vindt inmiddels ook dat we de pseudo-scorpioen moeten aanbieden via het Bijenhuis. Inmiddels zijn er ruwweg zo'n honderd kasten in Nederland behandeld met de pseudoscorpioen.

3. Dat ik het wetenschappelijk bewijs heb gevonden. Afgelopen maart heb ik nimfen van de pseudoscorpioen in een bodemmonster, dat onder een bijenkast was genomen, gevonden. Ik heb tot twee keer toe waargenomen dat een pseudoscorpioen in gevangenschap een varroamijt heeft gegeten. De eerste keer is zeker noemenswaardig. In een kweekbakje waarin vier pseudoscorpionen huisden bood ik een varroamijt aan een in een holte wachtende pseudoscorpioen. Omdat de mijt precies voor het holletje lag kon ik de

Piet van Duyteren (rechts) in gesprek met bezoekers van de Veenendaalse bijenmarkt.

Foto: Rita van Biesbergen, Mugmedia Wageningen

pseudoscorpioen moeilijk waarnemen. Per ongeluk liet ik mijn loep vallen. De geschrokken pseudoscorpioen verliet hierdoor echter haar holletje en verdween met haar prooi, die ze vasthield in een van haar scharen naar een nieuwe schuilplaats. Nu kon ik het hele tafereel volgen en inderdaad zoals ook beschreven staat in de '*Biology of Pseudoscorpions*' van Peter Weygoldt (hierin wordt beschreven hoe de predator in het algemeen te werk gaat), gebeurde het volgende. De mijt werd een uur lang bewerkt door zijn belaaigster die gif vanuit haar schaar in verschillende lichaamsopeningen van de prooi bracht. Hierna kroop de pseudoscorpioen tegen haar prooi aan en zoog deze leeg, net zoals een spin dat doet. Alleen een schilletje (exo skelet) bleef achter. Deze proef heb ik meteen herhaald. Uiteindelijk vond ik twee exo skeletten van de varroamijt. Het zijn nu deze schilletjes waar het mij om gaat. Deze vinden imkers nu onder op hun schuifladen. Ik denk dat bio-imkers zonder dat ze er erg in hebben, pseudo-scorpionen in hun kasten hebben. *Pselaphochernes* komt gewoon voor in Nederland en zal in een omgeving zoals een gifvrije bijenkast goed gedijen. Het is verder interessant om te weten dat in met pseudoscorpionen behandelde kasten voornamelijk op darren wordt geparasiteerd! Ook leuk om te weten is dat de ontwikkeling van *Pselaphochernes* iets achterloopt bij die van de varroamijt waardoor de meeste 'schade' in het vroege voorjaar wordt veroorzaakt. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld kasten die met organische zuren worden behandeld, waar de schade zich vooral in de late zomer manifesteert.

Piet van Dugteren, Talmastraat 59a, 3038 SL Rotterdam
E-mail karipiet192@msn.com

AVB-beleid

Geachte redactie,

Hierbij reageer ik n.a.v. het bericht uit BIJEN 14(9): 247-248 (2005): 'Bijhouderij verantwoordelijk voor de bestrijding van AVB' van de Bedrijfsraad. Mijn reactie is uiteraard ook beïnvloed door het bijwonen van de presentatie op 8 oktober jl. op de lerarendag in Wageningen. Daar werd de instructiekaart 'Diagnose Amerikaans vuilbroed en Europees vuilbroed' en 'Bestrijding van AVB Uitvoeringsdraaiboek' uitvoerig en uitstekend door PPO-Bijen toegelicht en besproken.

Allereerst en dat mag best gezegd worden, gaat het onderwerp vooral om een ordinair onderdeel van de bezuinigingsdrift van het huidig kabinet, helaas met goedkeuring van de meerderheid van onze volksvertegenwoordiging. De bedrijfsraad heeft kennelijk voorsnog 'de schade' weten te beperken. Althans dat mag ik concluderen vanwege het dankwoord dat Aat Rietveld namens zichzelf, maar onder luid applaus op de lerarendag, richting de onderhandelaars uitsprak. Van de nood wordt nu dus een deugd gemaakt. De nu ontworpen regeling wordt min of meer als simpel, doeltreffender en goedkoper gepresenteerd. Het lijkt eigenlijk een schoonheidsfoutje dat de verandering van overheidswege wordt afgedwongen. AVB is niet iets dramatisch, het is al minstens 2000 jaar bekend, het is onuitroeibaar en de bijenvolken zijn er nog steeds niet door uitgestorven. Wij hebben het maar als een soort griep epidemie bij mensen te accepteren. Dat wil zeggen, als wij maar grip blijven houden op de situatie na toekomstige vuilbroeditbraken. Als het de Duitsers lukt om op een effectieve en goedkope manier AVB te beheersen, dan moet het ons toch ook lukken. Het voederkransonderzoek is een actie of verantwoordelijkheid van de individuele imker. Het belang ervan is dat de imker na een positieve uitslag van het onderzoek, alerter zal zijn op een AVB-uitbraak en verder (mede afhankelijk van het gevonden aantal sporen) kan hij of zij een speuractie starten. Het voordeel ervan is dat (als ergens klinische verschijnselen van AVB ontdekt worden), je op tijd bent en de noodzakelijke maatregelen kunt nemen. Het kost je natuurlijk wel een paar eurocentjes, maar je verdient wel respect omdat je goed bezig bent. Persoonlijk ben ik onder de gegeven omstandigheden blij met de nieuwe regeling. Al was het alleen maar omdat een regeling beter is dan geen regeling. Ook maak ik me voorsnog minder druk over de kosten en vergoedingen, tenzij de kosten de reden vormen om verdenkingen van AVB te verzwijgen

en/of over te gaan op een 'stilzwijgend doe-het-zelf-opruimsysteem'. Over het welslagen van de plannen bestaat bij mij enige twijfel. Dat heeft vooral met de praktische invulling te maken. De onderlinge (zakelijke) relatie en invloeden tussen PPO-Bijen en de bijenteeltorganisaties is mij niet duidelijk. Ook zijn er nog vragen, bijvoorbeeld over de bijengezondheidscoördinatoren (BGC) (op grond waarvan wordt men BGC, wat zijn de benodigde deskundigheden, zijn de nog te volgen praktijkinstructies wel voldoende, hoe wordt e.e.a. geupdated?) en hun te summere taakomschrijving ingeval zij in actie moeten komen. Wat zijn de invloeden van andere EU-lidstaten en EU-imkers en (internet)contacten met de individuele imkers m.b.t. AVB-maatregelen en wordt hierin door de organisaties op dezelfde wijze als bij varroa-bestrijding geanticipeerd? Ook vraag ik me af of deze regeling voor langere tijd stand zal houden. Want voor een club die je al eeuwen op bijvoorbeeld braderieën gepresenteerd ziet door personen met boerenkielen, dito petjes, gecompleteerd met klompen, die al korfvlechtend verhalen van de bloemen en de bijen vertellen, veranderen inzichten m.b.t. de bijengezondheid te snel naar mijn zin. Resumerend is de situatie best positief. Imkers zijn nu zelf verantwoordelijk en kunnen bewijzen dat zij zaken minder ambtelijk kunnen aanpakken. Bovendien zit er mijns inziens een kans in om nu eens eindelijk iets echt gezamenlijk robuust te regelen.

Bert Brakkee, Etten-Leur

advertentie

Imkerbedrijf ter overname aangeboden

Het betreft een professionele, bedrijfsmatige bijenhouderij met een uitstekend bedrijfsresultaat. Woning met schuren, bijenstal en opslag/ werkruimte op totaal ±3000m² grond. Zowel vanuit bedrijfsmatig als commercieel oogpunt zeer gunstig gelegen.

Verdere informatie telefonisch verkrijgbaar bij:

Binnenweg 9, 6745 XC De Klomp-Ede
Tel: 0318-571338, info@hvandijk.nl, www.hvandijk.nl